

מערכת החינוך חוזרת הביתה

מסערה לעוגן חינוכי קהילתי

התאוששות ושיקום היכולת לחזור בזמן הקצר ביותר לתפקוד מלא ואף משופר לאחר השיבוש.

בימים אלו הרשויות מתמודדות עם אתגר ההתאוששות והשיקום - החזרה לבתי חינוך קבועים שיהיו עוגן קהילתי ויספקו מסגרת עוטפת, מצמיחה ונכון שתהיה גם משופרת.

אנחנו כאן כדי ללוות ולחזק את צוותי החינוך החוזרים הביתה ולהטמיע פדגוגיות של עתיד.

חברנו יחד, דרור בתי חינוך וחינוך ישראלי, שתי עמותות מנוסות ומובילות תהליכי חינוך עמוקים ופורצי דרך, בעת שיגרה ובחירום, כדי להציע תהליך ליווי עמוק ומשמעותי לצוותי החינוך ברשויות, על מנת שאלו יוכלו לאפשר מענה עוטף ומצמיח מילדות ועד בגרות לילדי הרשות.

השבעה באוקטובר, שבת בבוקר התעוררנו לבוקר קשה ולתקופה קשה אף יותר, של שיבוש הסדר כפי שהכרנו. כולנו נאלצנו להתמודד עם הסערה העוצמתית ביותר שפגעה אי פעם במדינת ישראל. כל רשות עשתה את המרב והמטב שלה בכדי לספק מגוון מענים חינוכיים שנדרשו במסגרות הפינוי השונות.

במחקרים שעוסקים בתחום החוסן הוגדרו שני היבטים של חוסן קהילתי (Adger, 2000):

עמידות היכולת להקטין את הפגיעה בתפקוד לאחר שיבוש הסדר הקיים.

**יחד
איתכם
נוביל**

כדאוגיה אישית פעילה (מותאם כולל הערכה)

'פרסונליזציה של הלמידה' למידה אישית הינה גישה חינוכית לפיה יש להציב את התלמיד במרכז הלמידה וההוראה, ולהתאים אותן באופן קליני ומדויק למצבו הנוכחי, זאת על מנת לאתגר כל תלמיד באופן המתאים, לאפשר ולעודד התפתחות באופן מיטבי, להגיע למומחיות הגבוהה ביותר בתחומי התוכן הנלמדים ולעמידה במטרות אישיות גבוהות. בפרסונליזציה של הלמידה מתקיים תהליך אבחון, הערכה ומדידה והמשך התאמה של המרחב הנדרש לאותו לומד.

למידה פעילה נשענת על ההנחה שהלומד בונה משמעויות ביחס למושגים הקשורים לתופעה בה הוא עוסק, מתוך התנסות ותחושותיו. כמו כן, המערבות של הלומד בתהליך משפרת את יכולת הלמידה שלו. הלמידה הפעילה התפתחה בהתאם לגישה הקונסטרוקטיבית וגישת עיבוד המידע. היא שונה מאופן ההוראה המסורתי בחינוך הפורמלי, שבו המורה או המרצה מדבר מרבית השיעור בעוד שהתלמידים נותרים פסיביים.

כדאוגיה חברתית

הכדאוגיה החברתית היא תפישה חינוכית המחויבת למהות הדמוקרטית ואשר רואה בחינוך כלי לתיקון ליקויי המציאות החברתית ולהבנייתה של מציאות חברתית טובה לכל סך חלקיה.

ההבנה כי יחיד הוא חלק משלם חברתי והאינטראקציה המתחוללת בין הילד/ה לחברה היא זו שמשפיעה ומעצבת את חייו כבוגר משנה את ההסתכלות על חיי בית הספר : הכיתה היא קבוצה חברתית והמחנך הוא גם המדריך החברתי של הקבוצה. מתוך כך מתעצבים שינויים בחיי הכיתה-קבוצה והם הופכים להיות מפרים ובונים עבור כל אחת ואחד בה.

הכדאוגיה החברתית עומדת על הקשר והמחויבות העמוקה בין בית הספר לבין הקהילה לה הוא שייך וקשרי גומלין אלו מהווים בסיס ליצירה ולמידה משותפת יומיומית.

יחד איתכם נוביל:

כדאוגיה של סביבה

הסביבה הפיזית בה אנו חיים היא שדה אינסופי ללמידה וחקר. בייחוד בעולם בו ילדים ובני נוער נחשפים ומצויים בעיקר בעולם המסכים יש לשים דגש וזמן על למידה חוץ כיתתית הניזונה מהמרחב הקרוב לבית הספר. למידה סביבתית היא זו המפתחת סקרנות, אומץ, שאילת שאלות ולא פחות חשוב - אהבת האזור והארץ.

הבחירה לשים את הסביבה בה מתקיים ביה"ס כחלק בלתי נפרד מחיי הלומדות והלומדים היא השקפת עולם דמוקרטית אופטימית, ששמה במרכז את האדם כחלק בלתי נפרד מעולם החי והצומח בו הוא מתקיים.

הפדגוגיה הסביבתית מקדמת תפיסה אקולוגית ובאמצעותה מתפתחים פרויקטים ומגמות לימוד אקו-חברתיות מתקדמות מגיל הגן ועד לתיכון.

כדאוגיה של עתיד

לומד עד פדגוגיה של העתיד מפתחת אצל הלומדים את היכולת והרצון להישאר אוהבי למידה לתמיד. הטכנולוגיה, ההתפתחות המדעית המהירה והשינויים הרבים במאה ה 21 דורשים מכולנו להישאר לומדים עצמאיים לאורך החיים ולא רק בעת הלמידה במסגרות מסורתיות (בית ספר אוניברסיטאות וכדו') אנחנו נדרשים להיות "Life Long Learning" = לומדי עד.

כדי להישאר לומדי עד עלינו לפתח אצל הלומדים בבתי הספר מיומנויות ויכולות כמו: איסוף, לקט, אירגון, עיבוד ואיחסון מידע, עבודה בשיתופי פעולה, תחושת המסוגלות, סקרנות, אהבת הלמידה ולמידה כדרך חיים, רצון ויכולת לפתרון בעיות, הצורך ליזום וליצור, הסתגלות לשינויים, מודעות עצמית ורפלקציה, ניהול זמן וניהול עצמי, אוריינות ICT וכו'.

כדאוגיה של תקווה

תקווה הינה כלי חיוני בביסוס חוסן חברתי ואישי.

תקווה מניעה לפעולה ולהתמדה הדרושות להתמודדות מסתגלת ומצמיחה עם קשיים אישיים ומקצועיים. היכולת להתמודד עם קשיים, להתגבר עליהם ולצמוח מהם נמצאת בלב החוסן (resilience). ילדים ומבוגרים שיש להם חוסן מיטיבים להתמודד עם אתגרים ולהפיק תועלת מהתמודדויות בעבר להתמודדויות בהווה. תקווה מחייבת שלאדם יהיו מטרות, דרכים או נתיבים ואמצעים זמינים וממשיים להשגתן של המטרות.

חינוך המבוסס על פדגוגיה של תקווה נותן כלים ממשיים ללומד/ת וכן לצוותים החינוכיים על מנת ליצור רצף חינוכי ולימודי לאורך זמן.

דרור בתי חינוך

הרשת מובילה ומפתחת את הפדגוגיה החברתית שבמרכזה פיתוח החוסן דרך מפגש של קשרים ויחסים יחד עם למידה שיתופית ופעולה לשינוי המציאות. רשת דרור בתי חינוך מפתחת ומקימה גני ילדים ובתי ספר חברתיים ומציעה הכשרה וליווי פדגוגי מהגיל הרך ועד לתיכון ברוח הפדגוגיה החברתית. באמצעות אופני חשיבה הסתכלות על הכיתה כקבוצה חברתית וחיבור אופני למידה חדשניים שפיתחו ברשת מצליחה להיווצר קהילה חברתית לומדת גם בקרב הצוות החינוכי וגם בקרב התלמידות והתלמידים.

הלמידה מתקיימת תוך חיבור לחיים האמיתיים, המספקים את האתגרים ואת כר הפעולה להתנסויות של התלמידים. בבית הספר לומדים בכל מקום וזמן כאשר מבנה הלמידה מותאם לתוכן ולא להיפך.

שיטת הלמידה: SPBL (Social Projects Based Learning) אשר פותחה ברשת מאפשרת לכל לומד-ת להיות חלק פעיל ואקטיבי בתוך תהליך הלמידה הכיתתי תוך הקנייה של כישורים חברתיים ואורייניים בלמידה מתקדמת: יכולת ללמוד כחלק מקבוצה, פרזנטטיביות, יוזמה והסתכלות ביקורתית.

המפגש האנושי עומד במרכז התהליכים האישיים, החברתיים והלימודיים של בית הספר והוא מעמיד את התלמיד כיחיד וכחלק מחברה במרכז.

חינוך ישראלי

חינוך ישראלי מקדמת למידה פעילה במרחבים גמישים. מתוך ההבנה כי בני אדם ככלל מגיעים אל המיטב שבהם, כאשר מאפשרים להם מרחב התפתחות אוטונומי, מרחב בו יש להם אפשרויות בחירה ולקיחת אחריות על תהליך התפתחותם - חינוך ישראלי מסייעת לייצר מרחבים שכאלה למנהלי בתי הספר ולצוותי החינוך בכדי שהם ייצרו מרחבים כאלה עבור התלמידים. חינוך ישראלי עוזר לבתי הספר בפיתוח תפיסה ייחודית בית ספרית, שבמרכזה עומדים מנהיגים חינוכיים, לימוד משמעותי, יצירת חוסן ותחושה של תקווה ומימוש לכל באי בתי הספר.

הלמידה הפעילה בליווי חינוך ישראלי כוללת: למידת חקר, למידה חווייתית, למידה בדרך של קהילת חשיבה, למידה מבוססת פרויקטים, למידה מבוססת בעיות ולמידה שיתופית. גישת ההוראה הגמישה יוצרת הזדמנויות ותמריצים לנוע במהלך הלמידה, בכדי למצוא את המרחב הנכון, כאשר האחריות על הלמידה עוברת ללומדים. תהליך הלמידה אינו ליניארי ואינו רציף, אלא רב-ממדי. כל התהליך מלווה בכלי הערכה פנימית ועצמית, הבודקים את איכות עבודת הצוות, את שביעות הרצון של הצוות, ההורים והלומדים וכן כלי מדידה המודדים את ההישגים ואיכות הלמידה של הלומדים.

יחד, במפגש חינוכי רציף, מתמשך ועוטף עם כל אחד מצוותי הניהול וחינוך של בתי הספר והגנים נמצא את העוגן החינוכי הקהילתי של כל אחד ממוסדות החינוך של הרשות ונייצר ביחד כדאגיה רשותית משותפת.

לפרטים נוספים:

אורית שטרית
hinuch@hinuch.org.il
hinuch.org.il

ענבל רון
dror@drornet.org.il
drornet.org.il